

Två minuter utan hölje

Wolfgang Held

Den 12 augusti inträffar en total solförmörkelse över Island och Spanien – en gränsupplevelse för sinnena och anden! I Sverige ca. 82% förmörkelse. Aktuella tider se på nätet.

Det är den första totala solförmörkelsen som syns på det europeiska fastlandet sedan den 11 augusti 1999. Den mörka banan börjar i norra Sibirien, passerar över Nordpolen, Grönland och Island, korsar sedan Spanien och slutar vid Balearerna i Medelhavet.

Att denna förmörkelse inträffar exakt en dag senare än den senaste totala europeiska förmörkelsen är en ren slump, liksom det faktum att Spanien nu kommer att uppleva tre solförmörkelser i rad: denna den 12 augusti, sedan ytterligare en den 2 augusti 2027, längre söderut på Iberiska halvön, och en ringformad solförmörkelse den 26 januari 2028, vid Spaniens södra spets. Folket på Iberiska halvön kommer således att få uppleva detta extraordinära fenomen på ett sällsynt och rikligt sätt. Och det är verkligen ett gränsfenomen! Jag har kunnat observera en total förmörkelse fem gånger, och varje gång var det en unik upplevelse. Som med alla gränsfenomen samexisterar skönhet och skräck när "hinsides hemlighetsfulla sken" blir synligt.

Ett kännetecken för gränsfenomen är att vanliga beskrivningar är otillräckliga. Detta gäller för landskapets färg: en märklig blandning av blygrått, ockra-gult ljus ligger över naturen. Samtidigt skapar solens ständigt avsmalnande skära en skarp kontrast mellan ljus och skugga. Alla fenomen kring en solförmörkelse intensifieras på väg mot den totala. Solens smala skära bryts upp i enskilda ljusdroppar, och sedan blir det mörkt. Det är värt att titta västerut strax innan, när förmörkelsen rullar in. Det är som om en mörk varelse tar jorden i besittning. I detta ögonblick förstår man den forngermanska föreställningen om Fenrisulven. Han representerar månens bana, som nu hotar sluka solen. Med totalitet går en rysning genom observatörerna. Solen och dess eviga löfte om ljus och värme verkar vara brutna.

Men vad händer sedan? Runt den antracitfärgade månen framför solskivan vecklas en genomskinlig slöja av ofattbar skönhet ut – solkoronan! Adalbert Stifter kallar det "rysningar och sublinitet" (*"Schauer und Erhabenheit"*), en känsla som i detta ögonblick samtidigt sveper genom själen. Den varar bara en minut eller två – ändå känns denna tidsperiod som en evighet. Tiden tycks stå stilla. Och sedan, helt plötsligt, är den över. En första droppe ljus finner sin väg till ögat genom en dal i månen. Denna enda stråle är helt tillräcklig, och genast är allt annorlunda. Det beklämmande skingras, den mörka stämningen försvinner. Det finns ingen mer kraftfull naturupplevelse som uttrycker stämningen av påskdagen, av nybegynnelsen, lika kraftfullt som detta första nya ljus.

Förmörkelsens drama

De sista minuterna före totalitet är dramatiska. En vind tilltar, och de som har öppen utsikt mot nordväst ser en skugga rusa mot dem. Människor blir stilla, atmosfären blir kuslig. Hela naturen grips av skådespelet. Mörkret sköljer över dig i en våg. Den tidigare svarta månen antar en antracitfärgad nyans. Himlen förvandlas till en djup stålblå färg, och vid horisonten framträder gula och orange nyanser som påminner om en solnedgång. Det är så stilla att man kan höra sitt eget hjärta slå. Under solförmörkelsen i Turkiet 2006 gick en duva mot oss och lade sitt huvud på min väns sko. De första sekunderna av totalitet är kostbara. För nu, under några flyktiga ögonblick, kan man se solens kromosfär. Det är ett tunt, 2 000 kilometer tjockt membran över solens kärna som smälter samman med koronan. Det som framstår som eldtungor på fotografier visar sig här i kikare eller teleskop som ett oändligt fint, hudfärgat ljusfenomen.

Solförmörkelsens antroposofi

Jorden är alltid omsluten av solens strålgång. Allt på jorden lever i solljusets glans. Eknatons (egypt.), Julianus avfällingens (rom.) och senare Franciskus av Assisis solhymner hyllar denna sinnligt-översinnliga gåva av liv och kärlek från solen. Under en solförmörkelse avbryts jordens solhölje under några ögonblick. En skolflicka sa, när hon såg förmörkelsen, att hon kände sig hänryckt till en annan planet. Vilken

observation! Att leva på jorden innebär samtidigt att vara buren i solens aura. Vi lever på jorden och i solen. Således berörs av solens strålgång även allt detta som tillhör de skuggiga aspekterna av vår personlighet. I Goethes Faust prisar änglarna skapelsen i början och ställer solen på första platsen.

I slutet av scenen kallad Prologen i himlen tilltalar Gud Fadern sedan änglarna:

*Men, äkta gudasöner, fröjda eder
åt all den livets skönhet jag bereder!
Er hägne med sin kärleks skrankor det
som evigt växer, verkar, strävar.
Håll fast med tankarnas beständighet
det som är sken och drömligt svävar!
Båda citat ur Goethe, Faust I, i övers. av Britt G Hallqvist*

Det som svävar i vacklande form ska änglarna med «*kärleks skrankor*» befästa med bestående tankar. Må änglarna följa allt det som Faust än gör med tankar av kärlek. De ska inte ingripa, men ledsaga det med sina tankar. Med detta menas den andliga solen! Medan den synliga solen höljer varje steg vi tar i sitt ljus, är det änglarna som budbärare av den andliga solen, som idéellt sveper de mänskliga vägarna i andligt ljus. Vid solförmörkelsen tas detta sinnligt-översinnliga hölje bort för en kort stund. Jorden, vi människor, är kosmiskt utan hölje. Det är både smärtsamt och ger samtidigt en märklig känsla av befrielse. Men så underbart bra, när efter några minuters mörker, det första ljuset, som ett allra första ljus åter berör jorden! Då gäller återigen Fausts ord: «*Så klinga, ljuva himlasång! Jag gråter, ty du har segrat. Jorden har mig åter!*» «... *die Erde hat mich wieder!*»

Se Wolfgang Held, *Stjärnkalender: Påsken 2026 till påsken 2027 – Den totala solförmörkelsen under Lejonets år. Dornach 2025.*

Källa: "Zwei Minuten hüllenlos", ur Das Goetheanum, Nr. 29-30, 2026.

<https://dasgoetheanum.com/author/wolfgangheld/>

Bild ebd.